

MAŠA GROŠELJ

Jaz bi tudi to hotela!

Igralka, ki je v petek prejela Večerovo nagrado za izstopajoče igralske dosežke v sezoni 2024/2025 v **SLG Celje**: "Če ne bom vsakič, ko je možno, kričala na ves glas, si ne zaslužim, da bi nase gledala kot na človeka"

Petra Vidali

Sem prav razbrala, da ste prišli z akademije direktno v **Slovensko ljudsko gledališče Celje**?

Nič svobode vmes?

"Prvo leto po akademiji sem bila na svobodi, ampak sem v tem času zanosila. Po porodniški sem imela še en projekt v Gledališču Koper, potem pa so me res zaposlili v Celju."

Zaposleni ste skoraj že sedem let. Kakšno obdobje je bilo to? Ste zadovoljni? S tem, da delate v institucionalnem gledališču, v tem kolektivu, v tem mestu ...?

"Ja, v bistvu sem zadovoljna. Seveda so povsod plusi in minusi, ampak jaz se boljše počutim v stalnem delovnem razmerju kot na svobodi. Predvsem zaradi otroka potrebujem varnost, ki jo zaposlitev prinese, hkrati pa mislim, da je redkokdo, ki je 'na svobodi', zares svoboden pri izbiranju projektov. V našem gledališču sem ves čas v pogonu in imam zato lahko dobro igralsko kondicijo. V ansamblu se počutim kot ..., no, to je moja druga družina, ne pretiravam. Vsaj polovica članov ansambla je mojih dobrih prijateljev. Tudi v Celju se dobro počutim, vožnja in usklajevanje službenega urnika s starševskim pa sta seveda naporna. Ampak vseeno, zaenkrat se imam v **celjskem gledališču** fino."

V SLG Celje se vam ne more zgoditi, da bi igrali eno, dve vlogi na sezono. Ves čas ste na odru, v večjih in ne tako velikih vlogah. Poskrbijo za to umetniški vodje, vas hočejo režiserji?

"Po moje je to skupek direktorjeve skrbi za igralce in želje režiserjev, ja. Glede na to, v kakšne vloge me zase dajo, bi rekla, da so ugotovili, da znam tudi male vloge narediti močne. Zame to ni zmeraj najbolj prijetno. Razumem njihovo odločitev, ampak hkrati sem željna novih izzivov in zdi se mi, da na tak način dostikrat ostajam v svoji

coni udobja. Seveda pa sem vesela, da so opazili, da se maksimalno potrudim za vsako vlogo. Ravno pred kratkim sva s kolegom debatirala o tem. Zdi se mi nujno, da takšne vloge narediš stoprocentno in jih ne ocenjuješ kot boljše ali slabše. Tako se izogneš temu, da ti naš poklic postane samo služba. Kar žal velikokrat pomeni, da popolnoma izgubiš vnemo do dela in igrivost, s katero vsi vstopimo v ta poklic. Zavedam pa se, da je kdaj težko, sploh ker smo vsi zgarani in vpeti v milijon projektov, kdaj bi pa enostavno potrebovali samo, da smo malo 'frej'."

Bi lahko rekli, katere vloge so bile v tem obdobju za vas prelomne? Takšne, da so se vam ob igranju odprle nove dimenzije?

"Saj mi je to zdaj kar malo grozno reči, ampak zares sem to občutila na akademiji, ko smo delali predstave s sošolko, režiserko Nino Ramšak Marković. V profesionalni karieri pa mi je bila prelomna predstava 3ja z režiserjem Matijo Solceto. Tam sem prvič doživela nekašno umetniško zadoščenje."

Zakaj 3ja?

"3ja zame ni zares pomenila premika v igralskem smislu, ampak bolj v performativnem: predstava je bila odgovor na vprašanje, kaj želim jaz kot umetnica izražati v današnjem času."

Imate v mislih kak specifičen prizor?

"Ja, tistega v ateljeju umetnika Narcisa Kantardžića v celjski umetniški četrti, v katerem skupaj s publiko uničujemo sliko in počasi ugotavljamo, kako zlahka smo sokrivi pri ustvarjanju zla. Ta prizor sem potem letos odigrala tudi na festivalu Plavajoči grad na Gradu Snežnik."

Pa akademijske predstave, ki ste jih omenili?

"Plešasta pevka in Hiša Bernarde Alba. Takrat se mi je zdelo, da sem šla precej

globoko v svoje zmožnosti. Velikokrat doslej sem imela občutek, da sem se dotaknila samo površja. Seveda zaradi načina, kako se danes pač dela gledališče. Igralci smo večinoma nekakšen medij, preko katerega režiserji izražajo svojo poetiko. Včasih je to v redu, kdaj pa potrebujemo priložnost, da gremo lahko globlje."

Vstopate raje v že izpisane vloge ali take, ki jih sami izpisujete v snovalnem gledališču?

"Rada delam avtorske projekte, ampak takrat, kadar se dela tema, ki je meni osebno zelo pomembna in čutim potrebo po tem, da jo izrazim. To, o čemer smo govorili v predstavi 3ja – o vojni, o genocidu v Gazi -, so teme, o katerih je treba govoriti in za katere čutim, da če ne bom vsakič, ko je možno, kričala na ves glas, si ne zaslužim, da bi nase gledala kot na človeka. Pri Kurentu, ki je tudi avtorski projekt (predstava Zvezde gledamo, da ne bi videli sveta, po motivih Cankarjeve povesti Kurent, op. p.), pa sem se, če sem iskrena, malo mučila. Že tako nisem velika občudovalka Cankarja, tudi s tem našim slovenstvom se zares ne poistovetim do takšne mere, da bi imela širok referenčni prostor, iz katerega bi črpala ideje."

Saj lik mlade ženske, ki ga igrate, res nima veliko materiala. Ker ste izpostavili 3jo in ker imate značko s palestinsko zastavo, mislim, da vem, o katerih temah želite govoriti oziroma mislite, da je o njih treba govoriti. Bi si želeli igrati v predstavah, v katerih je izrekanje aktualnih tem zelo dobesedno? Verjamete v smisel angažiranega gledališča?

"Seveda verjamem, vendar imam sama raje predstave, ki so jasno angažirane preko odlične zgodbe in ne nujno na prvo žogo. V tem vidim večjo magičnost gledališča, hkrati pa se mi zdi, da se z dobro zgodbo lažje identificiramo. Angažirane predstave 'in your face', ki

gledalcem samo pridigajo 'vi ste krivi', hkrati pa ne pustijo prostora za razmislek in neko distanco, mi niso ravno blizu. Ampak ja, absolutno si želim igrati v bolj angažiranih predstavah, sploh danes."

V Celju tega res nimate veliko.

"Vsake toliko."

Kadar stojite na odru in govorite reči, ki so pomembne, družbeno relevantne – ali imate občutek, da pridejo do publike? Imate občutek, da lahko gledališče vpliva na življenja in na družbo?

"Nimam več tako naivnega pogleda na to, kot sem ga imela na akademiji, verjamem pa, da se lahko dotakneš ljudi in jih spodbudiš, da začnejo razmišljati o nečem, o čemer prej niso. Oziroma dobijo pogled na stvar z druge perspektive. In to se mi v resnici zdi ogromno. Pogovori med ljudmi spreminjajo poglede na svet. In gledališče in umetnost absolutno opravljata to nalogo. Če so ljudje za to seveda sploh dovzetni. Ampak saj tisti, ki niso, sploh ne hodijo v gledališče oziroma se jim mogoče zdi, da tukaj ni prostora zanje. In to se mi zdi res škoda. Tukaj se gotovo da še veliko narediti, privabiti več različnih ljudi v gledališče, jih kulturno vzgojiti in ne dajati občutka, da sta kultura in umetnost samo stvar privilegiranih."

Nekatere reči se dajo narediti z odra, druge moramo delati na vsakem koraku, ne?

"Trudim se, kolikor se lahko, biti glasna v zvezi z genocidom v Gazi. Izkoriščam vsako platformico in priljubljenost, ki jo imam. Seveda ne mislim, da bom jaz spremenila svet, verjamem pa, da lahko vsak posameznik vpliva na drugega in se na tak način kolesje vrti naprej. Če v to ne verjamemo, potem pa res nič več nima smisla. Potem je brez zveze karkoli početi. Tudi v govoru ob podelitvi nagrade sem govorila o tem. O tem, da moramo vsi, ne samo umetniki, narediti vse, kar je v naših zmožnostih, da ustavimo genocid v Gazi. Saj biti pasiven ali nič ne narediti pomeni biti sokriv. V ta namen je tudi nastala iniciativa Global art mobilization, ki se trudi infiltrirati v vse pore umetnosti in zahteva od umetnikov in kulturnih organizacij, da se jasno in javno opredelijo glede genocida v Gazi. Saj se mora umetnost nujno postaviti na stran zgodovine, ki obsoja genocid, stradanje, mučenje in ubijanje ljudi."

Ko sva pri družbeno relevantnih

temah: vsaj v nekem smislu v igralškem poklicu velja spolna enakopravnost. Boršnikov prstan ima že ves čas kvote tako rekoč, eno leto ga dobi moški in eno leto ženska, tudi v filmu so nagrade za moške in ženske vloge ... Ampak Nataša Barbara Gračner je prav ob prejemu Boršnikovega prstana za Večer rekla, da je enakopravnost samo površinska, da ženske, ki imajo družbeno moč, igrajo po patriarhalnih pravilih. Kako to vidite vi, se soočate s tem?

"Ne, ne mislim, da smo dosegli enakopravnost, ne v umetnosti ne na svetu. In kot igralka se s tem ves čas soočam. Že na začetku študija Zvezde gledamo, da ne bi videli sveta sem razmišljala o tem, da ponovno igram vlogo ženske, ki je v funkciji podpore ali pa celo muze moškemu, umetniku, ki odkriva svet in sebe v njem, a sem na neki točki pustila te misli za sabo. Režiser Jernej Potčan nas je uspel res lepo povezati in inspirirati, zato sem se lažje ukvarjala samo z materialom in zares 'padla' v projekt. In mi vsi, se pravi režiser in dramaturginja Brina Jenček, smo se trudili iz tega mojega ženskega lika narediti maksimalno, mu dodati več plasti. Pa vseeno, tri dni pred premiero sem na večerni vaji gledala kolega Boruta Doljška, ki igra Kurenta, kako je ravno takrat nekaj našel in se začel igrati in je vstopil v ta svoj ludus in sem, čeprav sem bila vesela zanj, postala tako žalostna. Jaz bi tudi to hotela! Ampak že vso svojo kariero, in absolutno nisem edina, sem večinoma samo suport moškim likom, ta, ki drži, da ne bi vse razpadlo. Ker to pač ženske počnemo že celo zgodovino človeštva. Moškim se odpre in jih nekam odnese, me pa ostanemo in držimo to ogrodje pokonci. In to počnemo vrhunsko, mislim, da tega nihče ne zmore tako kakor me, bi bilo pa osvobajajoče, če bi imele možnost tudi vse samo spustiti, vsaj vsake toliko. Prav tako pa se pri skoraj vsaki svoji vlogi ukvarjam s tem, da jo na novo konstruiram, ker nič, kar je napisano, ni dovolj dobro in ni enakovredno dobro temu, kar je napisano za moške. Res, prav bolečino sem začutila v tistem trenutku in sem razmišljala o boju, ki ga bijem kot igralka, in boju, ki ga že celo življenje bijem kot ženska."

Nekaj naredijo stas in glas in pojava, ampak vsega pa ne. Vi ste veliki, imate globok glas in nastop, in to poglobljate tudi z igro. Ženske, ki jih igrate, se mi zdijo močne ženske. Popolno nasprotje ženske krhkosti. Seveda naredite, da na vašem obrazu vidimo

notranje boje, žalost, o kateri govorite, ampak definitivno so vaše ženske močne ženske.

"Vedno poskušam svoje ženske like opolnomočiti, kolikor se le da. In sem vesela, če se to prepozna."

Torej je to, kar gledamo, vaše stališče.

"Ja, mislim, da je feminizem, boj za žensko enakopravnost, največji boj v mojem življenju. In seveda, če si del boja za eno manjšino, moraš biti del boja za vse manjšine. Drugače to nima smisla. Dokler ne bomo vsi svobodni in enakopravni, ne bo nihče."

Nekatere ključne premike v sodobnem feminističnem aktivizmu so sprožile prav igralke – v Hollywoodu. Pa tudi pri nas so za prve javne obtožbe zaslužne igralke, Mia Skrbinac na primer, ki je opozorila na nedopustnosti v študijskem procesu. Se vam zdi, da se je to spremenilo, da nekatere prej samoumevne reči več niso dopustne?

"Se spreminja. Imam pa občutek, da je pri nekaterih sprememba samo zunanja. Češ, okej, tega zdaj ne smemo početi, dejansko pa se ne zavedajo, kaj je s tem zares narobe. Zdi se mi pomembno, da si občutljiv za druge ljudi in ti nič ni samoumevno, prav tako pa ima vsak človek drugače postavljene meje. Tudi sama kdaj pomislim, da sem mogoče prekoračila mejo, ampak zato pa v takem primeru vprašam kolegice in kolege, če je vse okej in kako daleč lahko grem. Spremembe so, a dela je še veliko."

Ste imeli kakšne (igralske) vzornice?

"V slovenskem gledališču Nina Ivanišin, Tina Vrbnjak, Ana Urbanc, Maruša Majer in še mnoge druge – to so zame 'powerhouse' igralke. Med tujimi igralkami težko izberem, veliko jih je. Presenetila me je recimo Elisabeth Moss, ko sem gledala prvo sezono Dekline zgodbe. Odlično je bilo gledati hollywoodsko igralko, ki ni popolnega videza in ima hkrati neverjetno moč, je zelo privlačna in deluje malo premaknjena. Vidi se ji, da v sebi nosi temo, mene pa to zelo privlači. Temačnost je nekaj, iz česar sama črпам in mi velikokrat daje moč."

Ko so vas intervjuvali ob igranju glavne vloge v slovenski televizijski seriji Najini mostovi, ste na vprašanje, kateri je vaš najljubši film, odgovorili: Najini mostovi. So bili to Najini mostovi (The Bridges of Madison County) z

Meryl Streep in Clintom Eastwoodom ali je bila (samo)ironija?

"Tega se sploh ne spomnim, ampak gotovo je bilo drugo."

S serijo ste postali "širše prepoznavni", videli so vas tudi tisti, ki ne hodijo v celjsko gledališče. Kakšna izkušnja pa je bilo snemanje serije?

"Dobra izkušnja je bila. Veliko sem se naučila, predvsem v obrtniškem smislu. Seveda pa bi si želela igrati tudi v produkcijah, ki bi zahtevale bolj kompleksne vloge. V Najinih mostovih je bilo v vseh 150 delih morda pet igralskih scen, ki so mi bile zares izziv. Še enkrat pa povem, da je bila nasploh cela izkušnja super in da sem zelo rada delala s celotno ekipo. Mi je bilo pa na neki način lažje, ker je bilo to v času kovida. Serija je bila medijsko prepoznavna, promocija pa ni bila na takšnih obratih, kot je sedaj. Meni to ni najlažje delati, zato sem kar vesela, da mi je bilo priznaneseno."

V filmih vas pa še ni bilo veliko, ne?

"Bila sem v celovečernem filmu Ameba režiserja Blaža Završnika, v katerem so bili glavni liki fantje iz glasbene skupine Matter. Pred dvema letoma sem posnela kratki film Voajerka režiserja Jana Fabrisa, film je bil na zelo veliko mednarodnih festivalih in zanj smo dobili precej nagrad. Pri nas je pač tako: če nisi v bobnu filmskih igralcev, je posebej težko priti zraven. Imeti moraš srečo, da se stvari 'poklopijo' in da nekdo želi prav tebe. Jaz te sreče doslej še nisem imela, si pa zelo želim, da bi dobila priložnost."

Igralke in igralce ob nagradi za življenjsko delo ponavadi vprašamo, katere vloge bi še želeli igrati oziroma so jih vedno želeli igrati. Je smiselno to vprašati vas?

"Nisem še tako daleč, da bi si upala o tem določeneje govoriti, rečem lahko le, da tli v meni projekt, ki bi ga želela delati sama, torej moj avtorski projekt. Drugače pa: z razlogom sem igralka in ne režiserka. Zelo mi je zanimivo, da se lahko spremenjam in vstopam v estetike drugih ljudi. Je pa res, da se mi ne zgodi pogosto, če sploh kdaj, da se z nekom popolnoma ujamem. Kot sem rekla, to se mi je zgodilo z Nino Ramšak Marković na akademiji. Seveda pa sem bila takrat še zelo naivna in neizkušena, mogoče zdaj take izkušnje ne bi mogli ponoviti oziroma mogoče bi danes z bolj izkušenim pogledom popolnoma drugače gledala na najino takratno ustvarjanje. Drugače pa: želim si

več angažiranega gledališča, več feminističnih tem, nimam pa v mislih specifičnega teksta. Kot sem rekla, zame je odnos do teh vprašanj pomemben. Zelo sem bila razočarana, ko je Emma Stone v intervjuju ob filmu Poor Things rekla, da ne išče feminističnih tem oziroma se ne odloči za določeno vlogo zaradi tematike. Glede na to, da pogosto dobiva takšne vloge, sem bila prepričana, da je to njen 'statement' in da je zanj to pomembno."

Je še kaka tema, kak družbeni fenomen, kakšna ideja, ki ji posebej sledite?

"Ja, zelo pomembno mi je veganstvo."

Samo kot lastna praksa ali širši družbeni angažma, recimo boj za pravice živali?

"Seveda podpisujem peticije in promoviram veganstvo preko socialnih omrežij, ampak predvsem gre za osebno odločitev. Dve leti nazaj sem se odločila, da bom počasi naredila korak v to smer, ko pa sem enkrat prestopila prag, sem videla, da je v resnici zelo enostavno. Prej si je težko predstavljati življenje brez mesnih ali mlečnih izdelkov, ki jih imaš rad, ki so del neke tvoje navade, družabnih dogodkov. Ko enkrat prestopiš ta prag, pa ugotoviš, da sploh ni težko, saj to delaš iz pravih razlogov. Ko se poglobiš v to temo, v vse grozote o mesni in mlečni industriji, ugotoviš, da je veganstvo prihodnost in eden najboljših korakov k izboljšanju našega planeta, zato lažje zamenjaš čevape za tofu. (smeh) V bistvu je najtežje to, da je – vsaj v mojem krogu – precej malo ljudi, ki bi to prakticirali, in da se iz tega še vedno norčujejo."

Glede na to, kdaj ste diplomirali, bi rekla, da ste sprejemne izpite na akademijo najbrž naredili v prvem poskusu. Ste? Kako pa ste sploh prišli do tja? "Res so me že prvič sprejeli. Zveni kot taka tipična romantična zgodba, a sem že od malega čutila, da bi me to zanimalo. Hkrati pa sem bila kot otrok precej sramežljiva in si te želje nisem upala izražati pred svojo družino. Sploh ker sta bratranec in sestrčna že kot otroka igrala v nekih kratkih filmih in sem se bala, da bo videti, kot da ponavljam za njima. Potem pa sem prišla na Gimnazijo Poljane, kjer je velik poudarek na gledališču. V drugem letniku sem bila prvič angažirana pri predstavi, igrala sem vlogo neme kurtizane. (smeh) Ampak meni je bilo tako carsko. Skoz sem visela na vajah, tudi ko me niso

potrebovali. Takrat sem ugotovila, da sem zares zaljubljena v gledališče. Sem pa seveda dvomila vase in v svoj talent – do sprejemcev in do neke mere tudi naprej. Pomembno se mi zdi, da ne postaneš pretenciozen. Tiste nekajkrat, ko se mi je to zgodilo, me je zelo hitro 'usekalo nazaj', zato sem zelo previdna pri tem, koliko potrditve si dam in koliko si pustim biti zadovoljna s svojim delom. Vedno iščem mejo med neko zdravo samozavestjo in pretencioznostjo. In ne gre za to, da ne verjamem vase, ampak za to, da želim vsakič znova preveriti, kje sem, in se realno oceniti."

Ja, že drugič (prvič za sezono 2012/2022) ste bili nagrajeni za izstopajoče dosežke v gledališki sezoni. Vam nagrade kaj pomenijo?

"Seveda mi. Bi si pa zelo želela, da bi enkrat prišla do tega, da mi to ne bi toliko pomenilo. Je pač tako, da čutimo v sebi nek manko in ga potem zunanji dražljaji zapolnijo. Igralci smo še posebej takšni, da našemu egu godi, če smo nagrajeni. Kot že rečeno, pa sem tudi zelo kritična do sebe. Ampak če pogledam sezono, za katero sem bila zdaj nagrajena, ja, bi rekla, da sem nekaj naredila."

"Seveda ne mislim, da bom jaz spremenila svet, verjamem pa, da lahko vsak posameznik vpliva na drugega in se na tak način kolesje vrti naprej. Če v to ne verjamemo, potem pa res nič več nima smisla"
"Pri skoraj vsaki svoji vlogi se ukvarjam s tem, da jo na novo skonstruiram, ker nič, kar je napisano, ni dovolj dobro in ni enakovredno dobro temu, kar je napisano za moške"

Maša Grošelj: "Če pogledam sezono, za katero sem bila zdaj nagrajena, ja, bi rekla, da sem nekaj naredila." Foto: Robert Balen

"Tukaj se gotovo da še veliko narediti, privabiti več različnih ljudi v gledališče, jih kulturno vzgojiti in ne dajati občutka, da sta kultura in umetnost samo stvar privilegiranih." Foto: Robert Balen